

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De moeite waard om door te geven : de remonstrantse traditie aan het begin van de 21e eeuw

Junte, M.F.C.; Junte M.F.C.

Citation

Junte, M. F. C. (2017, September 21). *De moeite waard om door te geven : de remonstrantse traditie aan het begin van de 21e eeuw*. VU University Press, Amsterdam. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/54864>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/54864>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/54864> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Junte, M.F.C.

Title: De moeite waard om door te geven : de remonstrantse traditie aan het begin van de 21e eeuw

Issue Date: 2017-09-21

Stellingen behorend bij het proefschrift van M.F.C. Junte *De moeite waard om door te geven: De remonstrantse traditie aan het begin van de 21e eeuw*

1.

Twee paradoxale misverstanden bepalen het verkeerd verstaan van de functie en betekenis van tradities in de moderne samenleving: dat ze verdwijnen en dat ze bewaard worden. Echter, tradities verdwijnen niet, maar veranderen van karakter omdat ze niet worden bewaard, maar doorgegeven.

2.

De verhouding van de remonstrantse traditie tot de substantie van de protestants-christelijke traditie is te typeren als niet-orthodox en traditionalistisch.

3.

De focus van de activiteiten van het Haagse Uytenbogaertcentrum ligt op de eigentijdse, institutionele religiositeit. Die vormt de substantie van de remonstrantse traditie.

4.

De verworven samenhang van het persoonlijke geloven is te typeren als een collage van alledaagse voorstellingen, gedachten en verlangens. Deze hebben vaak een impliciet religieus karakter. De expliciet religieuze noties zijn vaak verbonden met wendingen of crises in de levensloop.

5.

Het gerundivum *tradendum* kan, als het wordt gebruikt om de betekenis van het begrip traditie te verhelderen, het beste worden vertaald als ‘de moeite waard om door te geven’. ‘Wat doorgegeven moet worden’ is ook een juiste vertaling, maar daarin klinkt onvoldoende door dat traditionele inhouden goeddeels als vanzelfsprekend worden doorgegeven.

6.

Het formalisme van het gedifferentieerde, moderne remonstrantse belijden staat op gespannen voet met de noodzaak van ingrijpende vernieuwing van de remonstrantse traditie. In die spanning komt het voor die traditie kenmerkende dualisme tot uitdrukking.

7.

In de periode van verzuiling, die aan de plotselinge afkalving van het kerkelijk leven vanaf eind jaren zestig van de twintigste eeuw vooraf ging, leek het kerkelijke christendom een ongekennde bloei mee te maken. Dat bracht diverse vrijzinnig

christelijke groeperingen ertoe om aan het begin van de twintigste eeuw te streven naar eigen zuilorganisaties. De interne gerichtheid die dit met zich meebracht, ondermijnde de eigen kernwaarden: het universalisme van de vrijzinnig christelijke boodschap en de op het algemeen belang gerichte maatschappelijke inzet.

(Naar aanleiding van: Marius van Leeuwen (2009) 'Nieuwegracht 27: de droom van een vrijzinnige zuil', in: Mirjam de Baar en Mathilde van Dijk (red.) (2009) *Herinnering en identiteit in het vrijzinnig protestantisme*. Uitgeverij Verloren: Hilversum, 167-78.)

8.

Er is in Nederland geen toekomst voor het kerkelijke christendom in zijn huidige vorm.

9.

De centrale gedachte van Meerten ter Borgs visie op religie is die van de kwetsbaarheid van het symbolisch universum. In die gedachte krijgt de herkenbare ervaring van het menselijk tekort een uitdrukking. Omdat religieuze creativiteit bovendien wordt gekarakteriseerd als een direct uitvloeisel daarvan valt die te typeren als een algemeen menselijke capaciteit. De waarde van deze benadering ligt in het feit dat de intrinsieke verbondenheid van kwetsbaarheid en religie tegelijk wordt onderstreept en functioneel gemaakt.

(M.B. ter Borg (1991) *Een uitgewaaierde eeuwigheid: het menselijk tekort in de menselijke cultuur*.)

10.

Het concept religie functioneert in de religiewetenschappen als een bril die belangrijke aspecten van menselijk gedrag accentueert, dat daarmee in perspectief te plaatsen is. Het kan echter niet genoeg worden benadrukt dat hoe die bril eruit ziet van ondergeschikt belang is aan het verkrijgen van een helder en scherp beeld.

11.

Het verloop van het proces van vergrijzing in de kerken wordt onvoldoende benut voor beleidsonderzoek naar de algemeen maatschappelijke consequenties van dat proces.

12.

Kunst is voor traditie wat wetenschap is voor geschiedenis.

(Naar aanleiding van Jeanette Winterson 'The Cup, the Knife, the Compass and the Remedy'. Belle van Zuylen lezing uitgesproken op 13 december 2007 te Utrecht.)

13.

De discussie over Ayaan Hirsi Ali's lezing *The right to offend* ging over het recht om te beledigen. In de lezing ging het echter over het recht om aanstoot te geven. Dergelijke misverstanden zijn kenmerkend voor debatten over de verhouding tussen vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst.

(Ayaan Hirsi Ali '*The right to offend*'. Voordracht uitgesproken in Berlijn op 9 februari 2006.)

14.

Twee voornamelijk oorzaken van de populariteit van auto rijden zijn het gevoel van vrijheid dat het bedienen van een auto oproept en de schijn van beheersing die het vasthouden van het stuurwiel met zich meebrengt.

15.

De gedachte dat een wetenschappelijk onderzoek ook kan slagen wanneer de feiten de onderzoeksvragen weerspreken, is in theoretisch opzicht juist, maar blijkt in de praktijk een misverstand.